

[CONSTANTIJN HUYGENS] (DEN HAAG)
AAN SEBASTIEN CHIÈZE [DOLE]
23 DECEMBER 1665
6490

Vervolg op Huygens' brief van 17 december 1665 (6487) en antwoord op een verloren gegane brief van Chièze van 11 december 1665.

Samenvatting: Chièzes bericht over het optreden van Georg van Württemberg baart Huygens veel zorgen. Hij bespreekt Chièzes voorstellen hoe men zich tegen het optreden van voornoemde zou kunnen weren.

Chièzes antwoord (begin januari 1666) is verloren gegaan; zie Huygens' antwoord daarop van 21 januari 1666 (6512).

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, fol. ***: afschrift (apograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 6490, pp. 165-166: volledig.

Namen: Amalia van Solms; Frederik graaf van Dohna; Matterot (heer van Preigny); Sanson Matterot; Francisco de Moura y Cortereal (markies van Castelrodrigo); Georg von Württemberg Montbéliard.

Plaatsen: Montbéliard.

Transcriptie

¹À Monsieur Chièze.

À La Haye, le 23e Décembre 1665.

Depuis ma dernière, qui fut 17e de ce mois, j'ay receu la vostre de l'11 et veu, à mon grand desplaisir, le *horrendum carmen* que vous nous chantez, du brief terme que le Prince de Montbéliard a obtenue contre nous. C'est un article qui m'empesche de dormir la nuict et Son Altesse Monseigneur s'en trouve aussi inquietée. Bref, de quelque costé qu'on tourne l'affaire, tout est plein de danger et de perplexité. L'expédient que vous proposez de pardelà semble bien l'unique d'où l'on puisse espérer quelque consolation, et on se ²dispose à envoyer promptement ³à Monsieur de Castelrodrigo, pour essayer de faire valoir auprès de luy les prétextes, dont vous faictes mention; en quoy cest' envoyé (qu'on va nommer) pourra estre utilement assisté par le fils de Monsieur ⁴Mattiro. Je ne connoy pas ce jeun'shomme, mais Madame l'a fort gousté. Si nous obtenons quelque delay considérable, nous aurons loisir de procurer les advis de quelque universitez, qui sont des pièces qu'on n'obtient pas ainsi à la haste, mais, comme j'ay desjà escrit à Monsieur le Comte de Dona, et m'en vay encor luy escrire, le meilleur sera tousjours de parvenir à quelque voye ⁵d'accommodement. Il est vray que selon nos derniers concerts, à l'heure que je partis de Dole, en passant à Montbéliard, j'ay usé infructueusement de tout l'artifice que vous m'avez veu mettre en jeu pour ouvrir la bouche à nos parties, et tirer d'eux quelqu'avance d'accord. Mais, si ⁶nostre rapporteur avoit la bonté de toucher luy-mesme à ceste corde, comme cela se pratique d'ordinaire en nos Cours de Justice et partout ailleurs, ce seroit là le beau chemin pour entrer en matière et par où nostre foiblesse seroit moins découverte. Il importe, s'il vous plaist, que vous fassiez agir ce ressort-là. J'ay entrepris de vous le mander au nom de Son Altesse Monseigneur qui, si peut-estre elle vous faict response ceste fois-icy, ne fera que se rapporter à ce que je vous en diray. Pour moy, je fay plus de cas de cest expédient que de tout autre mais il ne faut pas laisser de mettre tout en œuvre. Je vous recommande la chose selon l'importance dont vous la sçavez, et attendray avec impatience que vous m'en direz.

1. Naam geadresseerde autograaf.
2. <disposez>.
3. <au>.
4. Worp: <Matterot>.
5. <de accommodement>.
6. <Monsieur>.

Vertaling

Aan de heer [Sebastien] Chièze.

Den Haag, 23 december 1665.

Sinds mijn laatste ⁷brief van de 17de van deze maand heb ik de ⁸uwe van de 11de ontvangen, en, tot mijn grote ongenoegen, gezien welk ⁹een afschrikwekkend verhaal¹⁰ u ons daarin voorschotelt over de korte termijn die de ⁹hertog van Montbéliard tegen ons verkregen heeft. Het is een bepaling die mij 's nachts uit de slaap houdt, en Zijne ¹⁰Hoogheid is er eveneens zeer ongerust over. Kortom, van welke kant men de zaak ook beziet, aan alle kanten is er gevaar en ontsteltenis. De noodoplossing die u van daaruit voorstelt lijkt daadwerkelijk de enige waarvan men enig troost mag verwachten, en men maakt zich gereed onmiddellijk [een schrijven] aan de ¹¹heer van Castelrodrigo, te zenden, teneinde te proberen bij hem de aanspraken, die u hebt genoemd, tot gelding te laten komen, waartoe deze bode, die men gaat aanwijzen, op nuttige wijze kan worden bijgestaan door de ¹²zoon van de heer Matterot, [heer van Preigny]. Ik ken die jongeman niet, maar hij is bij ¹³mevrouw zeer in de smaak gevallen. Wanneer we enig substantieel uitstel krijgen, hebben we de tijd om bij enkele universiteiten adviezen in te winnen, hetgeen nu eenmaal stukken zijn, die men niet met veel haast kan verkrijgen. Maar, zoals ik reeds heb ¹⁴geschreven aan ¹⁵mijnheer de graaf van Dohna, en hem andermaal zal schrijven, lijkt het het beste om nog steeds te proberen uit te komen op een schikking. Het is wel zo, dat ik, in overeenstemming met onze afspraken op het moment dat ik vertrok uit Dole, op doorreis in Montbéliard elk middel dat u mij in de strijd hebt zien werpen om onze tegenstanders de mond te openen en daaruit enkele voorlopige afspraken los te krijgen, zonder uitwerking heb gebruikt. Maar wanneer onze rapporteur de goedheid had zelf deze snaar te treffen, zoals dat gewoonlijk gaat bij onze gerechtshoven, en overal elders, dan zou dat de aangewezen weg zijn in deze kwestie, waardoor onze zwakheid het meest verhuld zou blijven. Het is van belang dat u, alstublieft, probeert dit middel te laten werken. Ik heb ervoor gezorgd het u te berichten uit naam van Zijne Hoogheid, die zich, wanneer hij u deze keer misschien antwoordt, slechts richt naar wat ik u erover zal zeggen. Ik voor mij reken meer op dit middel dan op ieder ander, maar we moeten niet nalaten al het mogelijke in het werk te stellen. Ik beveel de zaak bij u aan in overeenstemming met het belang ervan, dat u bekend is, en wacht vol ongeduld af wat u erover zult mededelen.

7. Huygens aan Chièze, 17 december 1665 (6486).

8. Chièze aan Huygens, 11 december 1665 (verloren).

9. George van Württemberg Montbéliard.

10. Willem III.

11. Francisco de Moura y Cortereal, markies van Castelrodrigo.

12. Sanson Matterot.

13. Amalia van Solms.

14. Huygens aan Dohna, 3 december 1665 (6481).

15. Frederik van Dohna.
